درس ۲ استعانت از خداوند

یاری از خداوند

بهلول دانا در دربار هارون خلیفهٔ ظالم عباسی بود که عده‌ای چاپلوسی می‌کردند و از هارون درخواست‌های مختلفی داشتند؛ هارون به بهلول گفت: «چرا از من چیزی نمی‌خواهی؟»

بهلول گفت: «ای خلیفهٔ بزرگ، نگران گناهانم هستم. می‌ترسم در روز قیامت باعث عذابم شوند، از شما می‌خواهم گناهان مرا ببخشید.»

هارون خنده‌ای سر داد و گفت: «من نمی‌دانم در قیامت خودم چگونه هستم، چگونه در آن روز تو را نجات دهم؟ چیز دیگری بخواه!»

بهلول گفت: «من زود بیمار می‌شوم، بیماری‌ها را از من دور کنید!»

هارون با ناراحتی گفت: «این کار هم از من ساخته نیست. چیز دیگری بخواه!»

بهلول گفت: «این کشور پهناور و همهٔ ساکنانش فرمانبردار شما هستند، من هر وقت می‌خواهم استراحت کنم پشه‌ها و مگس‌ها من را آزار می‌دهند، دستور دهید با من کاری نداشته باشند تا بتوانم راحت استراحت کنم!»

هارون که از عصبانیت نمی‌توانست خودش را کنترل کند فریاد کشید: «چرا کارهایی را از ما می‌خواهی که انجامش از هیچ کسی برنمی‌آید؟ نکند ما را مسخره کرده‌ای؟»

بهلول آرام و استوار گفت: «من قصد مسخره‌کردن شما را نداشتم فقط ... .»

نتیجه‌گیری: بهلول می‌خواست به خلیفه بگوید باید از خدا خواسته‌هایمان را بخواهیم؛ زیرا او توانایی هر کاری را دارد و تنها خداوند بی‌نیاز است!

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ..... [خدایا] تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری می‌خواهیم.

راه‌های بهره‌مندی از یاری خداوند

۱ **صبر و تقوا، یکی از راه‌های جلب کمک خداوند،** صبرکردن و تقواداشتن است. اگر در مقابل سختی‌ها صبر کنیم و در هر موقعیتی از گناهان دوری نماییم، خداوند بیش از پیش ما را یاری خواهد کرد.

مثال لشکر مشرکان پس از پیروزی در **جنگ احد** وقتی به مکه بازمی‌گشتند، تصمیم گرفتند دوباره به مدینه حمله کنند و کار مسلمانان را یکسره نمایند، تا با این کار برای همیشه خیالشان از پیامبرﷺ و پیروان ایشان آسوده شود.

وقتی این خبر به مدینه رسید مسلمانان ناامید شدند. در این حال فرشتهٔ وحی این آیه را به پیامبرﷺ نازل کرد:

﴿بَلَىٰ أَنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا ..... آری، اگر صبر کنید و تقوا پیشه سازید

وَ يَأْتُوكُمْ مِّنْ فَوْرِهِمْ هٰذَا ..... هنگامی که دشمنان با جوش و خروش بر شما بتازند،

يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ ..... پروردگارتان شما را یاری خواهد کرد

بِخَمْسَةِ آلافٍ مِنَ الْمَلائِكَةِ ..... با پنج هزار نفر از فرشتگان

مُسَوِّمِينَ﴾ ..... که نشانه‌هایی با خود دارند.

Scanned with CamScanner

این پیام روحیهٔ مسلمانان را زیاد کرد و حتی زخمی‌ها دوباره به سوی جنگ رفتند و توانستند مشرکین را شکست دهند. صبر و ایستادگی مسلمانان در برابر مشکلات و جبران اشتباه و غفلت خود در جنگ احد، باعث پیروزی آن‌ها شد.

(۲) **یاری‌دادن خداوند**، خداوند به کسانی که او را یاری می‌کنند، وعده داده که آن‌ها را یاری کند. **منظور از یاری‌کردن خداوند، یاری‌کردن دین خداست.** با جهاد در راه خدا، دفاع از دین با جان و مال و عمل به دستورهای خدا در انجام واجبات و ترک محرمات، خداوند را یاری کرده‌ایم و باعث ثبات و پایداری دین خدا شده‌ایم. این کار آن‌قدر نزد خدا ارزشمند است که آن را یاری خودش دانسته است و وعدهٔ یاری و کمک قطعی به یاری‌کنندگان را داده است.

﴿یا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا ..... ای کسانی که ایمان آورده‌اید

إِنْ تَنْصُرُوا اللّٰهَ ..... اگر خداوند را یاری کنید

یَنْصُرْکُمْ ..... او [نیز] شما را یاری می‌کند

وَ یُثَبِّتْ أَقْدامَکُمْ﴾ ..... و قدم‌هایتان را استوار می‌گرداند.

(۳) **دعا**، یکی از **مهم‌ترین** و **ساده‌ترین** راه‌ها برای جلب کمک خداوند، دعاکردن است.

﴿و قال ربّکم ادعوني ..... و پروردگارتان گفت: مرا بخوانید

استجب لکم﴾ ..... تا [دعای] شما را بپذیرم.

دعای هیچ بنده‌ای از خداوند پنهان نمی‌ماند و او درخواست هیچ کس را بی‌پاسخ نمی‌گذارد. البته خداوند بهتر از هر کس از سود و زیان ما آگاه است و گاهی چیزی درخواست می‌کنیم که به مصلحتمان نیست و او چیز مفیدتر و مناسب‌تر به ما می‌دهد.

یکی از بهترین حالت‌ها برای اجابت دعا، **هنگام نمازخواندن** است. نمازگزار در بخش‌های مختلف نماز با خداوند سخن می‌گوید و از او یاری می‌خواهد. در این حال که انسان به خداوند توجه بیشتری دارد، خداوند نیز با رحمت بیشتری با او رفتار می‌کند.

رسول خدا ﷺ فرمود: «هیچ مسلمانی خداوند را نمی‌خواند مگر این‌که دعایش یا در همین دنیا مستجاب می‌شود یا خداوند آن را برایش در روز قیامت ذخیره می‌کند و یا در برابر آن دعا، بخشی از گناهانش را می‌آمرزد.»

پرسش‌های درس دوم

به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱ هدف بهلول از گفتن آن خواسته‌ها به هارون چه بود؟

۲ پس از جنگ احد چرا مشرکین مکه تصمیم گرفتند دوباره به مدینه حمله کنند؟

۳ راه‌های بهره‌مندی از یاری خداوند کدام‌اند؟

۴ چرا مسلمانان از شنیدن خبر بازگشت سپاه مشرکین ناامید و نگران شدند؟

۵ یاری‌دادن خداوند به چه معناست؟

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

	درست	نادرست
۶ یکی از بهترین حالت‌ها برای اجابت دعا، هنگام نماز است.	○	○
۷ خداوند درخواست هیچ کس را بی‌پاسخ نمی‌گذارد.	○	○
۸ هارون خواسته‌های بهلول را به خوبی برآورده کرد.	○	○
۹ در جنگ احد مسلمانان پیروز شدند.	○	○

Scanned with CamScanner

جاهای خالی را با کلمه یا کلمه‌های مناسب کامل کنید.

۱۰ اگر بتوانیم در برابر ..... و ..... صبر کنیم و در هر موقعیتی از ..... دوری کنیم، خداوند به ما کمک خواهد کرد.

۱۱ فقط خداوند است که بدون آن‌که ..... داشته باشد، می‌تواند به همه ..... برساند.

۱۲ منظور از یاری‌کردن خدا، یاری ..... خداست.

۱۳ لشکر مشرکان پس از پیروزی در جنگ احد، تصمیم گرفتند ..... .

گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

۱۴ کدام‌یک از موارد زیر از راه‌های جلب کمک خداوند نیست؟

۱) صبر و تقوا
۲) یاری خداوند
۳) دعا
۴) بی‌دقتی در انجام کارها

۱۵ منظور از یاری‌دادن خداوند چیست؟

۱) یاری دین خداوند
۲) کمک به محرومان و یاری آن‌ها
۳) اسلام‌آوردن
۴) صدقه‌دادن

۱۶ ساده‌ترین راه بهره‌مندی از یاری خداوند چیست؟

۱) دعا
۲) یاری دین خداوند
۳) نماز
۴) صبر پیشه‌کردن

۱۷ در کدام جنگ، خداوند با پنج هزار فرشته، مسلمانان را در برابر کافران یاری نمود؟

۱) بدر
۲) احد
۳) خندق
۴) خیبر

۱۸ آیهٔ ﴿قال ربّکم ادعوني استجب لکم﴾ به کدام‌یک از راه‌های بهره‌مندی از کمک خداوند اشاره دارد؟

۱) صبر و تقوا
۲) دعا
۳) یاری خداوند
۴) انجام عمل صالح

۱۹ بهلول در زمان کدام خلیفهٔ عباسی، زندگی می‌کرد؟

۱) هارون
۲) مأمون
۳) یزید
۴) منصور

۲۰ بهترین حالت برای اجابت دعا چه هنگامی است؟

۱) نماز
۲) صدقه‌دادن
۳) نیکی به پدر و مادر
۴) هنگام غروب آفتاب

معنای آیات زیر را بنویسید.

۲۱ ﴿ایّاک نعبد و ایّاک نستعین﴾

۲۲ ﴿و قال ربّکم ادعوني استجب لکم﴾

Scanned with CamScanner

درس ۳ تلخ یا شیرین

پادشاهی مرد زیرک

مردم شهر عجیب، رسمشان این بود که هر سال روز معینی کنار دروازهٔ شهر جمع می‌شدند و اولین کسی را که از دروازهٔ شهر وارد می‌شد به عنوان پادشاه خود انتخاب می‌کردند. آن پادشاه یک سالِ تمام بر شهر فرمانروایی می‌کرد ولی پس از آن به جزیرهٔ بی آب و علفی فرستاده می‌شد که در آن‌جا به سختی از دنیا می‌رفت.

روزی مردی زیرک وارد شهر شد. در همان روز به عنوان پادشاه یک‌سالهٔ شهر برگزیده شد. او با کمک پیرمرد دانایی که به او سرنوشت شاهان گذشته را گفت و با استفاده از هدایایی که برایش می‌آوردند، مصالح ساختمانی و اسباب و وسایل زندگی تهیه می‌کرد و با کارگران مورد اعتمادش به جزیره می‌فرستاد. پس از یک سال که مرد زیرک نیمه‌شب یکی از شب‌ها، پادشاهی‌اش پایان یافت، مشاوران حکومت او را با کشتی به جزیرهٔ متروک بردند. در آن‌جا به خاطر پیش‌بینی‌ای که کرده بود و مصالح ساختمانی و اسباب و وسایل زندگی و کارگران و خدمه‌ای که فراهم آورده بود، می‌توانست در ادامهٔ عمر به خوبی زندگی کند. سال‌ها بعد، مردم آن شهر عجیب از دریانوردان می‌شنیدند که در وسط دریا و آن جزیره، شهری زیبا و بی‌نظیر وجود دارد ... .

نتیجه‌گیری: این داستان شباهت زندگی انسان را در این دنیا بازگو می‌کند که مدت کمی در آن فرصت زندگی داریم. اگر بتوانیم کارهای خوب انجام دهیم و آن را پیش از مرگ به جهان آخرت بفرستیم، پس از مرگ وقتی به دنیای دیگر می‌رویم، برای خود قصر و شهر بزرگی از پیش ساخته‌ایم که برای زندگی ابدی ما خوب است.

سرانجام زندگی

وضعیت انسان‌ها هنگام رفتن از این دنیا با یکدیگر متفاوت است.

﴿الَّذینَ تَتَوفّاهُمُ الْمَلائِکَةُ طَیِّبینَ ..... همان کسانی که فرشتگان جانشان را ـ در حالی که پاکند ـ می‌ستانند،

یَقُولُونَ سَلامٌ عَلَیْکُم ..... [و به آنان] می‌گویند: درود بر شما باد،

اُدخُلوا الْجَنَّةَ بِما کُنتُمْ تَعمَلُونَ﴾ ..... به [پاداش] آن چه انجام می‌دادید به بهشت وارد شوید.

﴿وَ لَوْ تریٰ إذ یَتَوفَّی الَّذینَ کَفَرُوا الْمَلائِکَةُ ..... و اگر می‌دیدی هنگامی که فرشتگان جان کافران را می‌گیرند،

یَضرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَ اَدبارَهُمْ ..... به صورت و پشت‌هایشان می‌زنند

وَ ذُوقُوا عَذابَ الْحَریقِ﴾ ..... و [می‌گویند:] عذاب سوزان را بچشید.

نتیجه‌گیری: در آیهٔ اول، سرنوشت انسان‌های پاک و نیکوکار و در آیهٔ دوم، سرنوشت بدکاران در آخرت ترسیم شده است.

کسانی که در زندگی خود **به خدا و پیامبرانشان ایمان دارند** و به زندگی پس از مرگ فکر می‌کنند، مانند پادشاه زیرک هستند که رفتن از شهر هیچ ترسی برایش نداشت و در زندگی جدید خود نیز آرامش داشت.

بدکاران و کافران که تمام زندگی را به خوش‌گذرانی می‌پردازند و برای آخرت توشه‌ای جمع نمی‌کنند، اصلاً دوست ندارند از این دنیا بروند؛ زیرا می‌دانند **مرگ** برای آن‌ها **پایان خوشی‌ها و ابتدای سختی‌هاست**.

Scanned with CamScanner

پرسش‌های درس سوم

به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱ رسم عجیب مردم شهر چه بود؟

۲ مردم شهر پس از یک سال، پادشاهان را به کجا می‌فرستادند؟

۳ چرا پادشاه شروع به ساختن جزیرهٔ متروک کرد؟

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

	درست	نادرست
۴ مردم شهر عجیب هر سال، دو پادشاه انتخاب می‌کردند.	○	○
۵ وضعیت انسان‌ها هنگام رفتن از دنیا متفاوت است.	○	○
۶ به بعضی از انسان‌ها هنگام مرگ سلام می‌شود.	○	○
۷ کسانی که از مرگ می‌هراسند، مثل پادشاه زیرک هستند.	○	○
۸ بدکاران زندگی را به خوشی می‌گذرانند.	○	○

جاهای خالی را با کلمه یا کلمه‌های مناسب کامل کنید.

۹ کسانی که در زندگی خود به خدا و ..... ایمان دارند و به فکر زندگی ..... هستند از ..... هیچ ترسی ندارند.

۱۰ کافران اصلاً ..... ندارند از دنیا بروند؛ زیرا مرگ برای آن‌ها به معنای ..... و..... است.

۱۱ قهرمان داستان پادشاه زیرک ..... .

۱۲ وضعیت ما انسان‌ها هنگام رفتن از این دنیا با انسان‌های دیگر ..... است.

گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

۱۳ چرا پادشاه زیرک از رفتن به جزیره، هیچ ترسی نداشت؟

۱) چون نیکوکار بود.
۲) به فکر آخرت بود.
۳) فکر می‌کرد دوباره بازمی‌گردد.
۴) به رفتن به جزیره فکر نمی‌کرد.

۱۴ داستان پادشاه زیرک به کدام‌یک از اصول دین اشاره دارد؟

۱) معاد ۲) توحید ۳) نبوت ۴) امامت

۱۵ مأموران، مرد زیرک را در کجا رها کردند؟

۱) باغ بیرون شهر
۲) قصر دیگری
۳) جزیرهٔ متروک
۴) بیابان بیرون شهر

معنای آیات زیر را بنویسید.

۱۶ ﴿یقولون سلامٌ علیکُم﴾

۱۷ ﴿یَضربونَ وجوهَهُم و ادبارَهُم﴾

Scanned with CamScanner

درس ۴ عبور آسان

ترس از مرگ

مردی از ابوذر پرسید: «چرا ما از مرگ می‌ترسیم؟»

ابوذر گفت: **«زیرا شما دنیایتان را آباد کرده‌اید و آخرت خود را خراب و ویران، معلوم است که دوست ندارید از آبادانی به ویرانی بروید.»**

این جملات نشان می‌دهد عده‌ای از مرگ می‌ترسند اما عده‌ای مرگ را مانند رفتن به مراسم دادن جایزه، دوست دارند.

در این‌جا با چند کار که موجب آسانی زندگی در دنیا و آخرت است آشنا می‌شوید:

۱. نیکی به پدر و مادر

جوان در حال مرگ بود، چند ساعت یک بار به هوش می‌آمد و با وحشت کمک می‌خواست و فریاد می‌کشید. مثل این‌که در لحظات قبل از مرگ چیزهایی می‌دید که نمی‌توانست دربارهٔ آن‌ها حرفی بزند.

بستگان او به خدمت رسول خدا ﷺ رفتند و گفتند:

یا رسول‌الله جوان مسلمانی با وضعی رقت‌انگیز در حال جان‌دادن است. اگر به خانه‌اش بیایید و برایش دعا کنید شاید آسوده شود. وقتی جوان، پیامبر ﷺ را دید گفت: «ای رسول خدا! به من کمک کن. دو موجود وحشتناک می‌آیند و می‌خواهند مرا به دوزخ ببرند. می‌دانم زمان مرگ من رسیده است به فریادم برس و مرا از دست آن‌ها نجات بده!»

رسول خدا ﷺ به مادر جوان گفت: «از او ناراضی هستی. این‌طور است؟»

مادر جوان با گریه گفت: «بله، من برای بزرگ‌کردن او بسیار زحمت کشیده‌ام و رنج بردم چه شب‌ها که بیدار ماندم تا او بخوابد. خود گرسنه ماندم و غذایم را به او دادم، اما وقتی بزرگ شد، زحمات مرا نادیده گرفت و با من بداخلاقی کرد و حرمت مرا نگه نداشت. حتی گاهی به من دشنام می‌داد. از او دلم شکسته است و به خدا شکایت کرده‌ام.»

پیامبر ﷺ از او خواست از فرزندش راضی شود.

مادر به خاطر پیامبر اکرم ﷺ او را بخشید و از خدا خواست که فرزندش را ببخشد. پیامبر ﷺ هم برای آمرزش او دعا کرد.

دعای پیامبر ﷺ و رضایت مادر باعث شد جوان در آخرین لحظات عمر با خنده بگوید: «آن دو موجود ترسناک رفتند و دو فرشتهٔ خندان و زیبا به سمت من می‌آیند به یگانگی خدا و پیامبری حضرت محمد ﷺ شهادت داد و با لبخند از دنیا رفت.»

امام صادق علیه‌السلام فرمود: «هر کس پیوند خود را با بستگانش محکم کند و با پدر و مادرش بسیار خوش‌رفتار و مهربان باشد، دشواری‌های مرگ بر او آسان می‌شود و در دنیا هرگز فقیر و تهی‌دست نمی‌شود.»

۲. صدقه دادن

یکی از یاران امام سجاد علیه‌السلام شبی سرد ایشان را دید که باری به دوش حمل می‌کردند. پرسید: «ای فرزند رسول خدا! این چیست؟»

امام علیه‌السلام جواب دادند: «سفری در پیش دارم که توشهٔ آن را آماده کرده‌ام تا در جای امنی بگذارم.»

او گفت: «مقام شما بالاتر از این است که باری را حمل کنید، اجازه دهید غلام من به شما کمک کند.»

امام اجازه ندادند.

Scanned with CamScanner

او گفت: «پس اجازه بدهید من خود این بار را حمل کنم.»

امام علیه‌السلام فرمود: «من باری را که نجات‌دهندهٔ من در سفرم است، از دوش خود برنمی‌دارم. تو را به خدا قسم می‌دهم تا مرا رها کنی.»

فردا که ایشان را دیدم، گفتم: «ای فرزند رسول خدا! شما که به سفر نرفتید!»

امام علیه‌السلام با لبخند فرمود: «منظورم از آن سفر، سفر مرگ بود که برای آن آماده می‌شوم!»

امام علیه‌السلام هر شب برای نیازمندان آذوقه و غذا می‌برد. این کار شبانهٔ مداوم باعث شده بود شانهٔ آن حضرت پینه ببندد.

امام صادق علیه‌السلام فرمود، «صدقه‌دادن موجب نجات از مرگ بد و رهایی از هفتاد نوع بلاست.»

نتیجه‌گیری: صدقه فقط کمک مالی نیست و هر نوع کمک به دیگران در راه خدا، صدقه محسوب می‌شود.

۳. خوش‌اخلاقی

وقتی سعد بن معاذ از یاران رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله از دنیا رفت، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در تشییع جنازهٔ او حاضر شد و با پای برهنه یک گوشهٔ تابوت او را گرفت. در قبرستان با دست مبارک خود، او را در قبر گذاشت و خاک ریخت و فرمود: «جبرئیل را دیدم که با فرشتگان در تشییع جنازهٔ سعد حاضر بودند.»

مادر سعد با این رفتار پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله رو به قبر سعد گفت: «ای سعد! بهشت بر تو گوارا باشد!»

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: «این‌قدر با اطمینان سخن نگو، سعد اکنون در قبر در حال عذاب است.»

وقتی اصحاب با تعجب علت آن را پرسیدند پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: «علت فشار قبر سعد این است که **او با خانواده‌اش در خانه بداخلاقی می‌کرد.**»

کارهای نیک بسیاری وجود دارند که انجام آن‌ها می‌تواند باعث پاداش خداوند در هنگام رفتن از این جهان باشد. این کارها، همان انجام آن‌چه خداوند به آن‌ها دستور داده و ترک هر چیزی است که خداوند از آن نهی کرده است.

از حضرت علی علیه‌السلام پرسیدند: «شما چگونه خود را برای مرگ آماده کرده‌اید که از آن نمی‌ترسید؟»

امام علی علیه‌السلام فرمود، «کسی که از گناهان بپرهیزد و به واجباتش عمل کند و خود را به اخلاق نیکو بیاراید، دیگر برایش فرقی ندارد چگونه بمیرد، به خدا قسم برای پسر ابوطالب فرقی ندارد که او به سراغ مرگ برود یا این‌که مرگ به سراغش آید.»

پرسش‌های درس چهارم

به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱ علت پریشانی جوان در هنگام مرگ چه بود؟

۲ چرا سعد بن معاذ دچار عذاب قبر شد؟

۳ امام سجاد علیه‌السلام توشهٔ خود را برای چه سفری حمل می‌کردند؟

۴ چه کارهایی باعث می‌شود انسان از مرگ نترسد؟

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

	درست	نادرست
۵ سعد بن معاذ به راحتی به جهان آخرت رفت.	○	○
۶ جوان در حال مرگ، با بخشش مادرش از دنیا رفت.	○	○
۷ صدقه تنها به صورت مالی می‌تواند به دیگران کمک کند.	○	○
۸ علت فشار قبر سعد بن معاذ، عدم حضور در جنگ بود.	○	○
۹ امام سجاد علیه‌السلام با توشهٔ خود قصد سفر داشت.	○	○

Scanned with CamScanner

جاهای خالی را با کلمه یا کلمه‌های مناسب کامل کنید.

۱۰ امام صادق علیه‌السلام فرمود: «صدقه‌دادن موجب نجات از ..... و رهایی از هفتاد نوع ..... .»

۱۱ علت فشار قبر سعد این بود که او با خانواده‌اش در خانه ..... .

۱۲ امام سجاد علیه‌السلام هر شب برای نیازمندان ..... .

گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

۱۳ کدام‌یک از کارهای زیر باعث آسان‌ترشدن مرگ نمی‌شود؟

۱) نیکی به پدر و مادر ۲) خوش‌اخلاقی ۳) تربیت فرزندان ۴) صدقه‌دادن

۱۴ علت فشار قبر سعد بن معاذ چه بود؟

۱) نماز نمی‌خواند. ۲) روزه نمی‌گرفت.

۳) با خانواده‌اش بداخلاق بود. ۴) زکات نمی‌داد.

۱۵ سخن زیر از کیست؟

«هر کس پیوند خود را با بستگانش محکم کند و با پدر و مادرش خوش‌رفتار و مهربان باشد، دشواری‌های مرگ بر او آسان می‌شود.»

۱) امام سجاد علیه‌السلام ۲) امام علی علیه‌السلام ۳) امام صادق علیه‌السلام ۴) پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله

۱۶ چه کاری باعث می‌شود انسان هیچ‌گاه فقیر و تهی‌دست نشود؟

۱) صرفه‌جویی ۲) خوش‌رفتاری با پدر و مادر

۳) صدقه‌دادن ۴) دعاکردن

۱۷ سخن زیر از کیست؟

«کسی که از گناهان بپرهیزد و به واجباتش عمل کند و خود را به اخلاق نیکو بیاراید، دیگر برایش فرقی ندارد چگونه بمیرد.»

۱) امام علی علیه‌السلام ۲) امام سجاد علیه‌السلام ۳) ابوذر ۴) امام صادق علیه‌السلام

۱۸ سخن زیر از کیست؟

«صدقه‌دادن موجب نجات از مرگِ بد و رهایی از هفتاد نوع بلاست.»

۱) امام سجاد علیه‌السلام ۲) امام صادق علیه‌السلام ۳) امام علی علیه‌السلام ۴) امام حسین علیه‌السلام

۱۹ مادر سعد پس از مرگ او در بالای قبرش چه گفت؟

۱) رحمت خدا بر تو باد. ۲) بهشت بر تو گوارا باد.

۳) شفاعت ما را فراموش مکن. ۴) برای او ناله و زاری کرد.

۲۰ حضرت علی علیه‌السلام در جواب کسی که از آماده‌شدن برای مرگ پرسید، چه جوابی دادند؟

۱) با پرهیز از گناهان و عمل به واجبات از مرگ نترسید. ۲) خود را برای سؤال و جواب قبر آماده کنید.

۳) از خداوند بترسید تا گناه نکنید. ۴) واجبات را به صورت کامل انجام دهید.

Scanned with CamScanner

درس ۵ پیامبر رحمت

پیامبر رحمت

پیامبران تنها کسانی هستند که با **آوردن دین آسمانی**، **مسیر صحیح زندگی** را به ما نشان می‌دهند. همان‌طور که گفتار پیامبران، راه دستیابی به سعادت است، رفتارشان نیز **الگوی عملی** برای زندگی ماست. پیامبران چون هدایت‌یافته بودند، بهترین سبک زندگی را انتخاب می‌کردند؛ پس زندگی آن‌ها، **الگوی کامل** زندگی ماست. هر کدام از پیامبران، ویژگی‌های اخلاقی فراوانی داشتند امّا رسول گرامی اسلام ﷺ همهٔ ویژگی‌های اخلاقی پیامبران گذشته را دارد و **تمام رفتارهای** او شایستهٔ پیروی است.

﴿لقد کان لکُم في رسولِ اللّهِ ..... قطعاً در فرستادهٔ خداوند [پیامبر اکرم ﷺ] برای شما

اُسوةٌ حَسَنةٌ ..... الگویی نیکوست

لِمَن کانَ یَرجُو اللّه و الیَومَ الآخِرَ ..... برای هر کس که به خدا و روز آخرت امید دارد

وَ ذَکَرَ اللّهَ کَثیراً﴾ ..... و خداوند را بسیار یاد می‌کند.

سه ویژگی اخلاقی و رفتار اجتماعی پیامبر گرامی اسلام ﷺ

(۱) **بزرگواری و محبت**، هنگامی که پیامبر ﷺ مکه را فتح کرد؛ مشرکان و کافرانی که ایشان را مورد آزار و اذیت قرار داده بودند؛ ترسان و با قدم‌هایی لرزان نزد ایشان رسیدند. یکی از آن‌ها دندان پیامبر را شکسته بود، دیگری به ایشان فحش و ناسزا گفته بود و بارها با ایشان جنگیده بود. با همهٔ این آزار و اذیت‌ها، پیامبر ﷺ در حالی که اشک می‌ریخت فرمود: «من امروز به شما همان چیزی را می‌گویم که برادرم یوسف علیه‌السلام به برادرانش گفت و آن این‌که: امروز دیگر نکوهشی بر شما نیست. خداوند از گناهان شما درگذرد، او مهربان‌ترین مهربانان است. بروید که شما آزادشدگان هستید.» پیامبر ﷺ چنان دلسوز بود که مردم او را پدری مهربان می‌دانستند و در دشواری‌ها و مشکلات به ایشان پناه می‌بردند.

خداوند مهربان دربارهٔ اخلاق نیکو و مهربانی پیامبر اکرم ﷺ می‌فرماید:

﴿لَقَد جاءَکُم رَسولٌ مِن اَنفُسِکُم ..... بی‌شک برای شما پیامبری از خودتان آمده است،

عَزیزٌ عَلیهِ ما عَنِتُّم ..... بر او دشوار است شما در سختی بیفتید.

حَریصٌ عَلَیکُم ..... به [هدایت] شما اشتیاق فراوان دارد،

بِالمُؤمنینَ رَئوفٌ رَحیمٌ﴾ ..... نسبت به مؤمنان بسیار دلسوز و مهربان است.

(۲) **عزت نفس**، عزت نفس یعنی **احساس باارزش‌بودن**، یعنی خودمان را پیش دیگران کوچک نکنیم. یکی از چیزهایی که باعث کوچک‌شدن است، درخواست انجام کارهایمان از دیگران است. کسی که ارزش خود را می‌داند، هیچ‌گاه خود را با درخواست از دیگران کوچک نمی‌کند.

پیامبر اکرم ﷺ هیچ‌گاه حاضر نبود در انجام کارهای شخصی خود از دیگران درخواستی کند، حتی اگر آن‌ها به انجام آن افتخار می‌کردند. روزی در بیابان گرم، پس از ساعت‌ها راه‌رفتن، قافلهٔ پیامبر ﷺ به چشمهٔ آبی رسید، تصمیم گرفتند همان‌جا استراحت کنند. رسول خدا ﷺ شترش را خواباند و مانند دیگران به سوی آب حرکت کرد امّا پس از چند قدم بازگشت.

Scanned with CamScanner

همه با تعجب دیدند پیامبرﷺ خم شد، زانوبند شتر را برداشت و زانوی شتر را بست و دوباره به سوی آب بازگشت. به ایشان گفتند: «چرا به ما نفرمودی تا این کار کوچک را به جای شما انجام دهیم؟»

پیامبرﷺ فرمود: «هیچ وقت انجام کارهای [شخصی] خود را از دیگران نخواهید. حتی [در کوچک‌ترین چیزی مثل] درخواست برای چوب خلال دندان.»

امام صادق علیه‌السلام دربارهٔ ساده‌زیستی پیامبراکرمﷺ می‌فرماید: «هرگاه لباس و کفش رسول خدا پاره می‌شد خودش آن‌ها را می‌دوخت. وقتی در می‌زدند خودش در را باز می‌کرد و با دستان خودش گندم و جو را آسیاب می‌کرد و آب می‌آورد. او در انجام کارهای خانه، به خانوادهٔ خود کمک می‌کرد و ...

۳ **امانت‌داری:** یهودیان مدینه برخلاف هشدارهای پیامبرﷺ بارها پیمان‌شکنی کردند و به دشمنان اسلام، کمک مالی و نظامی نمودند تا این‌که پیامبرﷺ دستور حرکت لشکر به سوی قلعه‌های خیبر را صادر کرد.

روزهای بسیاری از **محاصرهٔ قلعهٔ خیبر** می‌گذشت و آذوقهٔ مسلمانان تمام شده بود. روزی گلهٔ گوسفندی از دور نمایان شد و همه از دیدن آن خوشحال شدند. چوپان را به همراه گله، پیش پیامبرﷺ آوردند. چوپان گفت: «یهودیان قلعه گوسفندانشان را به من سپرده بودند و چون این اطراف علوفه کم شده بود، به ناچار گوسفندان را به چراگاه دوری بردم.» پیامبرﷺ اسلام را به او معرفی کرد و جوان اسلام آورد و به پیامبرﷺ گفت: «حالا که مسلمان شدم، گوسفندان را به شما می‌دهم.» همه منتظر بودند تا پیامبرﷺ اجازهٔ استفاده از گوسفندان را به آن‌ها بدهد اما پیامبرﷺ فرمود: «**در دین، خیانت در امانت، از بزرگ‌ترین گناهان است.** این گوسفندان نزد تو امانت است پس باید آن‌ها را به صاحبانش برگردانی!»

پیامبرﷺ قبل از مبعوث‌شدن به دلیل امانت‌داری، به «**محمد امین**» معروف بودند. از سفارش‌های همیشگی ایشان، بازگرداندن امانت حتی به غیرمسلمانان بود. کفار مکه با وجود دشمنی با اسلام، نفیس‌ترین اشیای خود را نزد ایشان امانت می‌گذاشتند. به همین علت پس از ترک مکه به سوی مدینه، چند روزی حضرت علی علیه‌السلام را مأمور کردند تا امانت‌ها را به صاحبانش پس دهد.

پیامبر اکرمﷺ همیشه می‌فرمود: «شخصی که در دنیا به امانت خیانت کند و آن را به صاحبش پس ندهد، اگر بمیرد بر دین من نمرده است و خدا را در حالی ملاقات خواهد کرد که از او خشمگین است.»

پیامبرﷺ الگوی عملی

ویژگی‌های اخلاقی پیامبر باعث شد خداوند ایشان را رحمتی برای تمام جهانیان بداند:

﴿وَ ما اَرْسَلْناکَ اِلّا رَحْمَةً لِلعالَمینَ﴾ ..... ما تو را جز به عنوان رحمت برای تمام جهانیان نفرستادیم.

﴿وَ اِنَّکَ لَعَلیٰ خُلُقٍ عَظیمٍ﴾ ..... به راستی که تو دارای اخلاقی بسیار نیکو هستی.

اگر مردم دنیا بخواهند به بهشت زیبای خداوند راه یابند و رحمت بی‌کران الهی آنان را در بر گیرد، باید پیامبر اکرمﷺ را الگوی عملی خود بدانند.

فرستادن پیامبران، لطف بسیار بزرگ خداوند مهربان به ماست و باید تلاش کنیم با **پیروی از راهنمایی‌هایشان** سپاسگزار این نعمت بزرگ الهی باشیم.

Scanned with CamScanner

پرسش‌های درس پنجم

به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱ پیامبران چگونه می‌توانند الگوی ما باشند؟

۲ پیامبر ﷺ در روز فتح مکه از زبان حضرت یوسف علیه‌السلام چه فرمود؟

۳ پیامبر ﷺ در مورد کارهای شخصی خودشان چگونه عمل می‌کرد؟

۴ چرا پیامبر ﷺ قبول نکرد که جوان چوپان گوسفندها را به سپاه مسلمین بدهد؟

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

	درست	نادرست
۵ تنها پیامبران با آوردن دین آسمانی، مسیر زندگی صحیح را به ما نشان می‌دهند.	○	○
۶ پیامبر ﷺ پس از فتح مکه، مشرکان را به خاطر آزار و اذیتشان بخشید.	○	○
۷ یهودیان مدینه با پیامبر ﷺ صادقانه رفتار کردند.	○	○
۸ کفار مکه بعد از بعثت، دیگر به پیامبر ﷺ امانت نمی‌سپردند.	○	○
۹ بعد از هجرت پیامبر ﷺ به مدینه، حضرت علی علیه‌السلام مأمور بازگرداندن امانت‌ها به مردم شد.	○	○

جاهای خالی را با کلمه یا کلمه‌های مناسب کامل کنید.

۱۰ شخصی که در دنیا به امانت خیانت کند و آن را به صاحبش پس ندهد، اگر بمیرد ..... نمرده است.

۱۱ یکی از ویژگی‌های پیامبر اکرم ﷺ ..... بود. ایشان قبل از مبعوث‌شدن به پیامبری، در بین مردم به ..... مشهور بود.

۱۲ یکی از نعمت‌های بزرگ الهی ..... است.

۱۳ عزت نفس یعنی احساس ..... یعنی خودمان را در مقابل دیگران ..... .

۱۴ یکی از کارهایی که باعث کوچک‌شدن ما می‌شود، درخواست ..... از دیگران است.

۱۵ ویژگی‌های اخلاقی پیامبر ﷺ باعث شد خداوند ایشان را ..... بخوانند.

۱۶ پیامبر ﷺ فرمود: «هیچ وقت انجام کارهای شخصی خود را از دیگران نخواهید حتی درخواست برای ..... .»

گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

۱۷ سخن زیر از کیست؟

«هیچ وقت کارهای خود را از دیگران نخواهید، حتی درخواست برای چوب خلال دندان.»

۱) امام علی علیه‌السلام ۲) پیامبر اکرم ﷺ ۳) امام صادق علیه‌السلام ۴) امام رضا علیه‌السلام

۱۸ چرا پیامبر ﷺ دژ خیبر را محاصره کردند؟

۱) پیمان‌شکنی یهودیان
۲) اجبارکردن یهودیان به اسلام
۳) چون یهودیان آمادهٔ حمله به مدینه شدند.
۴) یهودیان از دشمنان پیامبر ﷺ بودند.

۱۹ عزت نفس به چه معناست؟

۱) واگذارنکردن کارهای کوچک و بزرگ به دیگران
۲) وابستگی‌نداشتن به دیگران
۳) احساس باارزش‌بودن کردن
۴) حس استقلال‌طلبی

معنای آیات زیر را بنویسید.

۲۰ ﴿إِنَّکَ لَعَلی خُلُقٍ عظیمٍ﴾

۲۱ ﴿لقد کان لَکُم في رسول الله اسوةٌ حسنةٌ﴾

Scanned with CamScanner

درس ۶

اسوهٔ فداکاری و عدالت

لیلةالمبیت

مشرکان مکه تصمیم گرفتند، پیامبر اعظم ﷺ را شبانه در منزلش بکشند. فرشتهٔ وحی به پیامبر ﷺ نازل شد و ایشان را از نقشهٔ خطرناک مشرکان باخبر کرد و گفت که ایشان باید مکه را ترک کند وگرنه کشته خواهد شد و رسالتش نیمه‌کاره می‌ماند. پیامبر ﷺ به حضرت علی علیه‌السلام فرمود: «علی جان آیا می‌توانی مرا در اجرای امر الهی یاری کنی؟ مشرکان می‌خواهند مرا شبانه در بسترم بکشند. خدا مرا از تصمیم آن‌ها آگاه ساخته و به من فرمان هجرت داده است. اگر بسترم در این شب خالی بماند آن‌ها متوجه خواهند شد و مرا تعقیب خواهند کرد. باید کسی در بسترم بخوابد تا فرصت کافی برای دورشدن از مکه داشته باشم. کار خطرناکی است، ممکن است کشته شوی.»
حضرت علی علیه‌السلام فرمود: «آیا در این صورت در سلامت خواهید بود؟»
مشرکان وقتی شب با شمشیرهای کشیده به اتاق پیامبر ﷺ حمله می‌برند، حضرت علی علیه‌السلام فریاد می‌کشد: «این جا چه می‌کنید؟» آنان کاملاً گیج شدند و از خشم، حضرت علی علیه‌السلام را مورد ضرب‌وشتم قرار دادند تا بگوید پیامبر کجاست؟ وقتی از او ناامید شدند به جست‌وجوی پیامبر ﷺ به بیرون مکه رفتند.

﴿وَ مِنَ الناسِ مَن یَشري نَفسَهُ ..... و از مردم کسانی جان خود را می‌فروشند [فدا می‌کنند]
اِبتِغاءَ مرضاتِ اللّٰهِ ..... تا خشنودی خدا را به دست آورند،
و اللّٰهُ رَئوفٌ بِالعبادِ﴾ ..... و خدا نسبت به بندگانش مهربان است.

نتیجه‌گیری: این آیه در مورد حضرت علی علیه‌السلام و فداکاری ایشان نازل شد. به شبِ ماجرای ازخودگذشتگی حضرت علی علیه‌السلام برای هجرت پیامبر ﷺ «لیلةالمبیت» می‌گویند.
فداکار کسی است که برای خدمت به دین و جامعهٔ خود از مال، سلامتی، خانواده و حتی جان خود می‌گذرد و آن‌ها را در راه هدف پاک و بزرگ خود فدا می‌کند.

حضرت علی علیه‌السلام الگوی درخشان الهی

۱) حضرت علی علیه‌السلام تنها کسی بود که برای **جنگ با عمر بن عبدود**، جنگجوی نامدار عرب در هنگام جنگ، اعلام آمادگی کرد و او را از میان برداشت.

۲) حضرت علی علیه‌السلام تنها کسی بود که وقتی در **جنگ احد** مسلمانان شکست خوردند و عده‌ای شهید شدند و عده‌ای فرار کردند، در کنار رسول خدا ﷺ با شجاعت می‌جنگید.

۳) حضرت علی علیه‌السلام تنها کسی بود که در **جنگ خیبر** وقتی مسلمانان بارها به قلعه‌های بزرگ یهودیان حمله کردند و نتوانستند پیروز شوند، پهلوان خیبر را کشت و درِ قلعهٔ خیبر را از جا کند و یهودیان را فراری داد.

۴) حضرت علی علیه‌السلام تنها کسی بود که مسئولیت خطرناک خواندن آیات سورهٔ توبه با صدای بلند را در مکه برای مشرکان بی‌رحم بر عهده گرفت.

عدالت‌طلبی امام علی علیه‌السلام

ویژگی اصلی و بارز دیگری از امام علی علیه‌السلام، عدالت‌طلبی و مساوات بود. وقتی ایشان به خلافت رسید، مشکلات بسیاری جامعهٔ اسلامی را فرا گرفته بود.

Scanned with CamScanner

حضرت علی(ع) دلیل پذیرفتن حکومت را به این صورت بیان می‌کند: «اگر خداوند از آگاهان عهد و پیمان نگرفته بود که در برابر زیاده‌خواهی ستمگران و گرسنگی مظلومان، سکوت نکنند [و حق مظلوم را از ظالم بستانند و به او بازگردانند]، حکومت بر شما را رها می‌کردم و آن‌گاه می‌دیدید که [مقام‌های] دنیایی شما نزد من از عطسهٔ بز بی‌ارزش‌تر است.»

ایشان حکومت را برای **اجرای عدالت بین مردم** پذیرفت. در رعایت عدالت هیچ کس را بر دیگری برتری نداد. در حقوق عمومی و مسائل اجتماعی با خانواده و نزدیکان خود نیز مانند مسلمانان دیگر رفتار می‌کرد. در هنگام تقسیم بیت‌المال همه‌چیز را به دقت و به صورت مساوی میان تمامی مسلمانان تقسیم می‌کرد و وقتی همهٔ اموال به دست صاحبانش می‌رسید، در بیت‌المال به نماز می‌ایستاد.

نمونه‌ای از عدالت امام علی(ع)

حضرت علی(ع) هر روز به بازار کوفه سر می‌زد تا اوضاع را از نزدیک ببیند. در میانهٔ بازار دست‌فروشی مسیحی را دید که لباس‌های دست دوم می‌فروخت. در میان لباس‌ها، امام(ع) زره خویش را دید و به مرد مسیحی گفت: «این زره من است که مدتی قبل گم کرده‌ام.» مسیحی گفت: «نه، این زره برای خودم است و آن را گرفت.» مردم هجوم آوردند تا زره را از او بگیرند اما ایشان اجازه نداد و فرمود: «به دادگاه می‌رویم تا قاضی حکم کند.»

قاضی وقتی خلیفه را دید، به امام(ع) احترام کرد ولی امام(ع) ایشان را سرزنش کرد که قاضی باید با هر دو طرف دعوا برخورد یکسان داشته باشد! حتی در نوع نگاه‌کردن و احترام‌گذاشتن. قاضی به مسیحی هم احترام گذاشت و پرسید: «اختلاف در چیست؟» امام علی(ع) فرمود: «زرهی که این مرد می‌خواهد بفروشد، زره من است که گم کرده‌ام.» قاضی از امام(ع) پرسید: «آیا شاهدی بر گفته‌های خویش دارد؟» امام(ع) با تبسم فرمود: «خیر، شاهدی ندارم!» قاضی حکم کرد که پس زره برای مرد مسیحی است. با شنیدن حکم، همه در حال خارج‌شدن بودند که مرد مسیحی گفت: «من باور نمی‌کنم دادگاه، خلیفهٔ مسلمین و یک مرد مسیحی را برابر می‌داند و رهبر شما در دادگاه از موقعیت خویش استفاده نمی‌کند.» مرد مسیحی با گریه اسلام آورد و گفت: «این زره برای امام(ع) است. هنگامی که به جنگ صفین می‌رفت، از روی بار به زمین افتاد و من آن را برداشتم.»

امام علی(ع) فرمود: «به احترام اسلام‌آوردنت زره را به تو بخشیدم. اسب من نیز برای تو باشد!»

پرسش‌های درس ششم

به سؤال‌های زیر پاسخ دهید.

۱ منظور از لیلةالمبیت چیست؟

۲ چرا پیامبر(ص) باید در «لیلةالمبیت» مکه را ترک می‌کرد؟

۳ مشرکان برای مبارزه با پیامبر(ص) چه برنامه‌ای داشتند؟

۴ امام علی(ع) هدف خود را از پذیرش حکومت چه چیزی می‌داند؟

۵ چرا دادگاه به نفع مرد مسیحی حکم کرد؟

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.

	درست	نادرست
۶ توطئهٔ مشرکین مکه، کشتن پیامبر(ص) در منزلشان بود.	○	○
۷ ماجرای فداکاری حضرت علی(ع) را در شب هجرت پیامبر(ص) «لیلةالمبیت» می‌گویند.	○	○
۸ وقتی حضرت علی(ع) به حکومت رسید، جامعه در عدالت و خوبی بود.	○	○
۹ جنگ خیبر، میان پیامبر(ص) و مشرکین مکه بود.	○	○
۱۰ حضرت علی(ع)، زره را به مرد یهودی بخشید.	○	○

Scanned with CamScanner

جاهای خالی را با کلمه یا کلمه‌های مناسب کامل کنید.

۱۱ مرد مسیحی به حضرت علی (ع) گفت: «این زره برای تو است وقتی به جنگ ..... می‌رفتی از روی بار به زمین افتاد و من آن را برداشتم.»

۱۲ حضرت علی (ع) در هنگام تقسیم ..... همه‌چیز را به دقت و مساوی میان تمامی مسلمانان تقسیم می‌کرد.

۱۳ حضرت علی (ع) در جنگ خندق، پهلوان عرب ..... را شکست داد و از میان برداشت.

۱۴ در جنگ ..... مسلمانان وقتی نتوانستند قلعه‌ها را تصرف کنند، حضرت علی (ع) یهودیان را شکست داد.

۱۵ در جنگ ..... تنها حضرت علی (ع) در کنار رسول خدا (ص) از ایشان محافظت می‌کرد و می‌جنگید.

۱۶ فداکار کسی است که برای خدمت به دین و جامعهٔ خود ..... .

گزینهٔ درست را انتخاب کنید.

۱۷ حضرت علی (ع) کدام سوره را در مکه برای مشرکان خواند؟

۱) توحید ۲) بقره ۳) کافرون ۴) توبه

۱۸ حضرت علی (ع) مقام‌های دنیایی را چگونه می‌دانند؟

۱) مانند لنگهٔ کفش پاره ۲) بی‌ارزش‌تر از عطسهٔ بز

۳) بی‌اهمیت و خوار ۴) فسادبرانگیز

۱۹ آیهٔ ﴿و مِنَ الناس من يَشري نَفسَهُ ابتغاءَ مرضاتِ الله﴾ در مورد چه کسی نازل شده است؟

۱) پیامبر اکرم (ص) ۲) امام علی (ع) ۳) امام حسین (ع) ۴) حضرت فاطمه (س)

۲۰ حضرت علی (ع) در رعایت ..... بین مسلمانان، هیچ کس را بر دیگری برتری نمی‌داد.

۱) شجاعت ۲) سخاوت

۳) عطوفت و مهربانی ۴) عدالت و مساوات

۲۱ در کدام جنگ حضرت علی (ع) یهودیان را شکست دادند؟

۱) احد ۲) بدر ۳) خندق ۴) خیبر

۲۲ چرا دادگاه به نفع حضرت علی (ع) رأی نداد؟

۱) قاضی، امام علی (ع) را نشناخت. ۲) مرد مسیحی دو شاهد برای ادعایش آورد.

۳) امام علی (ع) شاهدی برای ادعای خود نداشت. ۴) مرد مسیحی خودش زره را پس داد.

معنای آیهٔ زیر را بنویسید.

۲۳ ﴿و مِنَ الناسِ من يَشري نَفسَهُ ابتِغاءَ مرضاتِ الله﴾

Scanned with CamScanner

پاسخ‌نامهٔ درس اوّل

۱. شکر نعمت خداوند هم باید به صورت زبانی و هم به وسیلهٔ اعمال و رفتار ما و استفادهٔ صحیح از نعمت‌ها باشد.

۲. انسان‌ها با اشتباهات و گناهانی که انجام می‌دهند، خودشان را از حفاظت خداوند محروم می‌کنند.

۳. ۱) خداوند انسان را بر سایر موجودات برتری داده است./ ۲) با بذل نعمت‌های ارزشمند، راه رسیدن به رستگاری را برای انسان هموار کرده است.

۴. شکر واقعی نعمت‌ها این است که از نعمت‌های خداوند در راه نافرمانی خدا و انجام کارهای حرام استفاده نکنیم.

۵. نادرست ۶. درست ۷. نادرست

۸. دوست دارد ـ مواظبت می‌کند.

۹. برتری داده ـ نعمت‌های ارزشمند

۱۰. نه‌تنها ـ نعمت‌های بیشتری

۱۱. نافرمانی

۱۲. خوب

۱۳. از آن‌چه خداوند حرام کرده است، دوری کنی.

۱۴. گزینهٔ ۳

۱۵. گزینهٔ ۱

۱۶. گزینهٔ ۱

۱۷. هر کجا باشید او با شماست.

۱۸. خداوند بهترین نگهدارنده است و او مهربان‌ترین مهربانان است.

پاسخ‌نامهٔ درس دوم

۱. بهلول می‌خواست به خلیفه بگوید باید از خدا خواسته‌هایمان را بخواهیم، زیرا او توانایی هر کاری را دارد و تنها خداوند بی‌نیاز است.

۲. می‌خواستند با این کار مسلمانانی را که زنده مانده‌اند، بکشند و دارایی‌های شهر مدینه را غارت کنند و با این کار برای همیشه خیالشان از محمد ﷺ و پیروانش آسوده شود.

۳. صبر و تقوا، دعاکردن، یاری‌کردن خداوند

۴. به علت شکست قبلی از مشرکین، خسته و ناتوان بودند و نمی‌توانستند بجنگند.

۵. منظور از یاری‌دادن خداوند، یاری‌کردن دین خداست.

۶. درست

۷. درست

۸. نادرست

۹. نادرست

۱۰. مشکلات ـ سختی‌ها ـ گناهان

۱۱. نیازی ـ یاری

۱۲. دین

۱۳. دوباره به مدینه حمله کنند.

۱۴. گزینهٔ ۴

۱۵. گزینهٔ ۱

۱۶. گزینهٔ ۱

۱۷. گزینهٔ ۲

۱۸. گزینهٔ ۲

۱۹. گزینهٔ ۱

۲۰. گزینهٔ ۱

۲۱. تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری می‌جوییم.

۲۲. و پروردگارتان گفت: «مرا بخوانید تا [دعای] شما را بپذیرم.»

پاسخ‌نامهٔ درس سوم

۱. این بود که هر سال یک روز در دروازهٔ شهر جمع می‌شدند و اولین مسافری را که به شهر وارد می‌شد به پادشاهی انتخاب می‌کردند و یک سال بعد پادشاه را در جزیره‌ای متروک رها می‌کردند.

۲. او را در جزیرهٔ متروک و بی آب و علف رها می‌کردند.

۳. زیرا می‌خواست وقتی یک سال تمام شد، پس از آن بتواند در جزیره به خوبی زندگی کند.

۴. نادرست ۵. درست ۶. درست

۷. نادرست ۸. درست

۹. پیامبرانشان ـ پس از مرگ ـ مرگ

۱۰. دوست ـ پایان خوشی‌ها ـ آغاز سختی‌ها

۱۱. همهٔ ما هستیم.

۱۲. متفاوت

۱۳. گزینهٔ ۲

۱۴. گزینهٔ ۱

۱۵. گزینهٔ ۳

۱۶. می‌گویند: «سلام بر شما باد.»

۱۷. به صورت و پشت‌هایشان می‌زنند.

Scanned with CamScanner

پاسخ‌نامهٔ درس چهارم

۱. علت پریشانی‌اش این بود که دو موجود ترسناک می‌خواستند او را به دوزخ ببرند.

۲. به علت بداخلاقی با خانواده‌اش

۳. سفر مرگ

۴. انجام کارهایی که خدا واجب کرده و انجام‌ندادن کارهایی که خداوند نهی کرده است.

۵. نادرست ۶. درست ۷. نادرست

۸. نادرست ۹. نادرست

۱۰. مرگ بد ـ بلاست

۱۱. بدرفتاری می‌کرد.

۱۲. غذا و آذوقه می‌برد.

۱۳. گزینهٔ ۳

۱۴. گزینهٔ ۳

۱۵. گزینهٔ ۳

۱۶. گزینهٔ ۲

۱۷. گزینهٔ ۱

۱۸. گزینهٔ ۲

۱۹. گزینهٔ ۲

۲۰. گزینهٔ ۱

پاسخ‌نامهٔ درس پنجم

۱. گفتار پیامبران راه دستیابی به رستگاری است و هم رفتار آن‌ها الگوی عملی زندگی ماست.

۲. به مشرکان فرمود: «امروز دیگر نکوهشی بر شما نیست. خداوند از گناهان شما درگذرد که او مهربان‌ترین مهربانان است.»

۳. ایشان کوچک‌ترین کارها و کارهای شخصی‌شان را خودشان انجام می‌دادند.

۴. زیرا گوسفندان امانت یهودیان بود و باید آن‌ها را به صاحبانش پس می‌داد.

۵. درست ۶. درست ۷. نادرست

۸. نادرست ۹. درست

۱۰. بر دین پیامبر

۱۱. امانت‌داری ـ محمد امین

۱۲. فرستادن پیامبران

۱۳. باارزش‌بودن ـ کوچک نکنیم.

۱۴. انجام کارهایمان

۱۵. رحمتی برای جهانیان

۱۶. چوب خلال دندان

۱۷. گزینهٔ ۲

۱۸. گزینهٔ ۱

۱۹. گزینهٔ ۳

۲۰. به راستی تو دارای اخلاقی بسیار نیکو هستی.

۲۱. قطعاً در فرستادهٔ خداوند [پیامبر اکرم ﷺ] برای شما الگویی نیکوست.

پاسخ‌نامهٔ درس ششم

۱. به شب هجرت پیامبر ﷺ از مکه به مدینه «لیلةالمبیت» می‌گویند.

۲. زیرا مشرکان تصمیم گرفته بودند ایشان را شبانه بکشند.

۳. تصمیم گرفتند همگی شبانه به منزل ایشان بروند و ایشان را به شهادت برسانند.

۴. برقراری عدالت و ستاندن حق مظلوم از ظالم

۵. چون حضرت علی علیه‌السلام شاهدی برای ادعای خویش نداشت.

۶. درست ۷. درست ۸. نادرست

۹. نادرست ۱۰. نادرست

۱۱. صفین ۱۲. بیت‌المال ۱۳. عمرو بن عبدود

۱۴. خیبر ۱۵. احد

۱۶. از مال، سلامتی، خانواده و حتی از جان خود می‌گذرد و آن‌ها را در راه هدف پاک و بزرگ خود فدا می‌کند.

۱۷. گزینهٔ ۴

۱۸. گزینهٔ ۲

۱۹. گزینهٔ ۲

۲۰. گزینهٔ ۴

۲۱. گزینهٔ ۴

۲۲. گزینهٔ ۳

۲۳. و از مردم کسانی جان خود را می‌فروشند [فدا می‌کنند] تا خشنودی خدا را به دست آورند.

Scanned with CamScanner